

مدیر مسئول
احمد شیرانی

اعتصام

صاحب امتیاز:
احمد شیرانی

❧ واعتصموا ❧

۲۰ شباط
سنه ۱۳۳۵

{ مہینہ چنبہ کوئی نشر اول نور }

۱۹ جادی الاولی
سنه ۱۳۳۷

مکتبلر ده دین

—۲—

بکن مقدمه دن و دینک ماهیتی حقنده کی ایضا حائدن سوکره اصل موضوع بحثزه عودت ایدلم :

تحصیل ابتدائیه دینک پک بویوک براهیتی واردر . زیرا بحسیات دینیّه ، کوچوک دماغلره تلقین ایدلدکن سوکرا آرتقی سیلنمه سی احتمالی یوقدر ! برقاعده اوله رق دیه بیلیرم که ابتدائی مکتبی ، دین مکتبیدر . اوراده انا اسانی ایله دین اوکره نیلیر . هر هانکی بر ابتدائی مکتپنده الک زنکین پروضا اعلی تدریسات دینیّه حصر ایدلملیدر . چونکه دیندار یتیشن برنسل ، غیر دیندار فقط مجهز بر قاج اردونک پایه میه جنی برشی اعتصام ، ایتمش اولدینی حبل متین معنوی ایله یار ! ملتزمک بوکونکی زواللانی ، قرارسنانی ، امیدسنلکی و اخلاقسنلنی دین ایله علاقمزلقدن ایلری کیشدر . بناء علیه ؟ ابتدائی مکتبی دین مکتبیدر . دستوری پک دوشیدر . حتی بونک ایچوندرکه آوروپلک دیندار مالککنده مکاتب ابتدائیه ده دینه بویوک بر اهمیت عطف ایدیلیر . بواهمیت قرون وسطائی بر تلقین ، براخافه ایله دکل مواظبت ، سوکی وتسلیم قدسیت کبی روابط ایله توشیق ایدلمشدر .

دین اسلام ، هرشیدن اول بر حکومت دینی اولدیغندن آده هم احکام دنیویه و قضائیه و هم ده احکام اخرویه موجوددر . مکاتب ابتدائیه ده احکام شرعیه نک بالکنز اعتقادات و عبادات و فراطی موضوع بحث اولور . لکن شونی ده بر برنیپ اوله رق قبول ایدلم که دین ؛ هیچ روقنده کتابدن ، مجلات دینه دن تحصیل ایدله منر . دینده یالکنز علمک تأثیر ، منفی ده اولابیلیر . علوم دینیّه کتابخی یالکنز از برایتمش بر آدم وظائف دینیّه سی بیایور . دیمک دکلدر . باب دینده عالم ایله عاملک حکم شرعی اعتباریله جوق فرقلری واردر . بناء علیه مکاتب ابتدائیه ده دین کتابدن اوکره نیله منر . شو حالده کتاب ، ایکنجی ، حتی اوچنچی درجه اهمیتده برواسطه اوله رق قالیر . اصل

برنجی واسطه معلمدر ! چو جوغی دینه مواظبت استدرمك ، خوف الهی ووظیفه حساری و برمك هپ معلمك جهدی داخلنه کیرمن شیردردر . بوحیاتی کتابار وبره من . چونكه مبحث دین بر امر وجدانیدر . وجدان کتاب ایله دكل ، تلقین و کورکو ایله تحصیل ایدر . اگلاشیلورکه علوم دینیه درسندله مهم رولی معلم ایضا ایدمچکدر . بو درسده بوسبوتون یکی بر اصول تطبیق ایدمایددر . او اصول که « دیداقیک » دکلدر ، آنکه دینی مفکورلی چو جوغلر یتیشدیریله من ! شمدی مکاتبده تدریس ایدیلن درسار هیچ بر اصول وقونتروله تابع اولمادی کبی علوم دینیه درسلمی ده پک زوالی راقلمشدر . چو جوغلر ، بوکون آنجق بر کتابک ناچیز محاشدن نا کافی بر طاقم معلوماتی ازرله مکله اکتفا ایدیورلر . خایر بن ؛ علوم دینیه درسندله کتابک بر طرفه آتیلسمی ، هر شبیدن اول وضوء اجراسنی ، صلاتک آداب وارکانیله اداسنی ، سهویاتک طرز اصلاحنی ... الخ ودها برطاقم متفرع مسائلک بتمامها طلبه مواجهه سندله برلکده ماده حلنی موافق کورپورم .

چو جوغه اوپله ، بر هویت ذهنیه ، بر وجدان دینی و برملیدرکه عقیده سندله خطاسی و یا شبهه سی اولماون . دیک ایستورم که مبحث خالق ووجود کی عقیده اتده ، متعارفات دینیه ده ؛ مسائل او کولچوک دماغاره « par intuition » آشیلانمایدرا posifiviste چو جوغ « اولمایددر ! نهوت ، ابتدائی مکتبده تدریسات دینیه عجبا ، چونکه نیچون کبی قلیلاته متحمل دکلدر ! زیرا موازنه سز ، غیر مجهز دماغلر بوکی تعلیلات قارشیسندله بی قارار قالیرلر .

تربیه دینیه بخنی او قدر مهم کورینور : دیندار یایق ایسته دیکمز چو جوغلر اوپله سجهیه مالک اولمایدرلرکه وظیفه دینیه لرینی ایضا ایدرکن ، مساعی روزمرده اولدینی کبی وظیفه مقابلی حق دستوری قطیما شمار ایدمسونلر ! بوده . دیدیکم کبی تدریساتی بوسبوتون دیکشدرمك ، منهاج هدایتک کوستردیکی شو اساسه کوره تلقینات دینیه ده بولونمق صورتیله حصولپذیر اولور . چو جوغ بيلمیدر که دین ، محترم ومقدس ، لاهوتی و اخلاقی بر قانون وجدانی اولوب اکا اتباع ایدنلر ، صانع کائناتی قلبلرینک کنج معلاسنده طاشیر ومحضاً آنک شاننه لائق اولان عباداتی ،

اعتیاض کوزتمکسزین مجبوراً ایضا و وظیفه دینیه دن هر فراغنده قلبه لربنک حب-
 آلهی حب ، دین ایله چارپدیفنی حسن ایدرلر !
 شونی بیله لم که قواعد اخلاقیه بی غیر شامل بر دین ، صنیعه در ! طبیعی بر دین
 مطلقاً اساسات اخلاقیه کویستره جکدر . دینمزلک اخلاقیاتی پک قوی ، مدنی اولدینی
 حالده بونلردن بر جوقلربنک مکنبلرده اھمال ایدلدیکنی کورویوروز . دین و اخلاق
 توأمدر ، او حالده علوم دینیه معلملری عینی زمانده برر نمونه اخلاقده
 اوله جقلردر ،

بر مسلمان ، اوروپا عادات اجتماعیه سنک هیئت مجموعہ سنی عیناً قبول ایدہ من
 بو طبیعه غیر ممکندر . بونی دائره امکانه قومغه چابالامق معاذله نیکتی موجبدر .
 شہ کیم آثارینی بالفعل کورویوروز . ثمت ، عقائد دینیه و عنعنات اخلاقیه و اجتماعیه مزہ
 تطابق ایدن اقسامنی آلمی یز . دینی و ملی برھدف تمقیب ایتمی لازمکن بر مکتب
 ابتدائیدہ ، بوتون معلملر دین و اخلاق کنیدیلربنه خصات فارقه ایدیلملدرلر .
 تحصیل قالی به کلنجه ، معلومدر که بودرجه تحصیلده تدریس ایدیان فنون تنوع
 ایدر . بو فنون میاننده دینہ معارض ، آنک عقیداتی کلیاً منکر اولانلری ده
 وارددر . الک مهم بحث دین ایله فنونی تألیف ایتمکدر . دین ، مابعدالطبیعی در قوانین
 اجتماعیه و روحیه نیک تحت تأثیرنده در . فنون ایسه بوسبوتون طبیعی ، قوانین طبیعه نیک
 تحت اداره سنده در ایشته ضدیت بورادن انبغات ایدپور !

اولا بو تنوع تحصیلده هدفک نه اولایله جکنی تدقیق ایتک لازمدر . تحصیل قالی
 اونندن بری آلدینی شعبه تدریسه کوره تمامافی بر مابقی حائردر . فقط بو مابیت
 هیچ بر وقتده صاحب صلاحیت بر منتفن یتشد بره جک درجه به چقیقه ماز . او حالده
 درجه نالیه تحصیل ، جو جوغه انواع علومی بالتصنیف طائیدر دقدن سوکرا آندہ
 هر هانکی بر شعبه علمه استعداد و یا محبت و یا خود بر تمایل حاضر لامق کبی بر هدف
 کوزہ تمش اولیور . بناء علیہ ، مکاتب سلطانیده هدف تدریسک هم دینی ، هم علمی
 اولمی لازم کله جکدر . چونکه تحصیل - ابتدائیدہ آلتان تربیه دینیه ، تحصیل
 قالیده بعض تلقیناتک تحت تأثیرنده صلابت سابقہ سنی محافظه ایدہ به جکدر بوقضیه به

ابتدا ایدرک دینیه بیلیر که مکاتب قالیه ده واسع ، بک واسع مقیاسده و بر صورت عملیه ده دین تدریس ایدملیدر. بوراده فن و علم قارشیسنده حرم تکار و فقط بونلر ایله تلقینات دینیه لرینی ژنکدار ایتمین کینچلرک یتشدیرلمسی مسئله سی واردر . او کینچلر که حیانه آتیه جیلر؛ بو بار زده راه عزملرینه حقیقه حق بیکلرجه هولنک موافی اقتحام ایچون بر قوته ، بر قوه مغنویه یعنی دینه محتاج اولاجلر در.

معلم فیضی

« لایحه » مناسبیه

— ۱۰. نجی نسجه دن مایمده —

(حق حیات) منک خاطری ایچون ؛ اصول قدیمه علمیه ، دینلان استبداد اصول تدریسی عدم قبوله ممنورز . چونکه ؛ اولجه سولیدیکم کبی — اونی قول . « قرون اولی » لره طوغری ارتجاهی استهداف ایتمک دیمک درکه ؛ بزم ایچون « اسارت » دن باشقا بریشی اناج ایتز . : بناء علیه « استقلا » مننامه — قیده دقت بو بورولسون — هیچ بر متفکرک اونی ترویج ایتمه سی ایجاب ایدر؛ فقط . بیکسی نه ایدی ؟ کیمی یتشدیردی و کافیمی ؟ !

خیر خیر ، قطعاً خیر ؛ کافی دکل ، و هیچ بر زمان اوله ساز ؛ چونکه ؛ اسلامینک — ساده نور کلک دکل — فوق العاده محتاج اولدینی (حقیقی عالم) لری یتشدیره بیلمکدن اوزا قدر . احتمال . خدائی ثابت بر قاج آدم یتشه بیلیدی ؛ ناصل که ؛ « اصول قدیمه علمیه » ده اولجه بر قاج ذات کورونیور . فقط ، کندی کندی یتشان ذوات نادر بولونور « النار کالمدم »

بونکجه برابر ، اونلر ، فضیلتلری ، اصول قدیمه علمیه دن زیاده ، عادتا فوق الطبعیه اولان سراقلرینه و بناء علیه ؛ چالیمالرینه مدیون شکر اندرلر . ااونلری ، یالکیز او پروگرام تطمین ایتسیدی بو کونک فضیلتلرینک کمبنه و اراما زلردی . بیلیم اما ؛ اگر منتظم بر پروگرام تطبیق ایتسه یدیلر احتمال که ، احتمال دکل ،